

Splićani žele biti

SUPERMENI

Uz dr. Silviju Gradečak i dr. Slavena Garaja na videovezi iz SAD-a, 'znanstveni crescendo' okupljenima je priuštio dr. Antonio Šiber, koji je istaknuo neslućene mogućnosti razvoja modificiranih organizama

PIŠE **LENKA GOSPODNETIĆ**
SNIMA **PAUN PAUNOVIĆ**/CROPIX

Iako se nije održalo u sklopu aktualnog Festivala znanosti, predavanje o temi "Želite biti superčovjek?" u Prirodoslovno-matematičkoj školi u Splitu potvrdilo je tezu da znanost nije bauk, nego zabavna, ponekad čak ludo uzbudljiva i izazovna stvar.

Čak i laicima na polju fizike, naime, bilo je zanimljivo poslušati izlaganja troje znanstvenika o korištenju novih materijala u unaprjeđenju ljudske vrste i života na Zemlji; možda zbog činjenice da nije bilo na sasvim "hoh", nego na razini prilagođenoj ambicioznijim srednjškolcima, koji su se na trenutke sjajno uključivali pitanjima.

Tako se na znanstvenopopularan (na trenutke i spekulativan, pa čak i pomalo fantastičan) način publici obratio trolist: dr. **Silvija Gradečak** videovezom iz Instituta u Massachusettsu, dr. **Slaven Garaj**s Harvard Universityja na isti način, a predavanje je uživo zaključio dr.

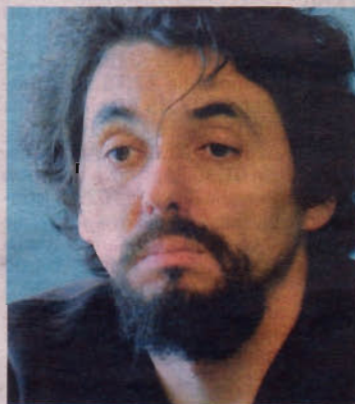

Dr. Slaven Garaj sa Sveučilišta Harvard: Na DNK molekuli je snimljena glazba života

Antonio Šiber, gostujući znanstvenik u Sloveniji, a inače stalan pri Zagrebačkom sveučilištu.

Osvjetljavanje prostora

Tako se mogla čuti zanimljiva teza o nanomaterijalima, "materijalima budućnosti" koji su, međutim, bili prisutni "spontano" i kroz povijest, primjerice na staklenoj šalici koja mijenja boje iz British Museuma, na što je ukazala dr. Gradečak,

Dr. Antonio Šiber

kao i na prisutnost slične strukture u prirodi, na nožicama tropskog guštera koji se zahvaljujući nanocjčicama na njima čvrsto drži naopako okrenut na stablima. Upozorila je i na suvremenu potrebu primjene nanotehnologije u efikasnom osvjetljavanju prostora.

Vrlo uzbudljivo izlaganje, koje je otvorilo i neke bioetičke dvojbe, bilo je ono dr. Garaja, koji je govorio o sekvencioniranju genoma čo-

vjeka na pojedinačnoj razini, što bi moglo dovesti do prave revolucije u sustavu zdravstvene zaštite. Sve to temelji se na činjenici da je u DNK molekuli kodirano niz informacija o pojedincu, "kao na staroj kazeti, na kojoj je snimljena glazba života", plastično je približio znanstvenik, koji se osvrnuo i na uporabu grafi-na u svrhu komercijalizacije sistema za DNK sekvencioniranje, čije je otkriće već samo po sebi bilo revolucionarno i svom izumitelju donijelo Nobelovu nagradu.

Genetski inženjering

Svojevrsan "znanstveni crescendo" okupljenima je priuštio dr. Antonio Šiber, koji se, među ostalim, osvrnuo na biološke nanostrukturirane materijale poput sedefa iz školjke, spužve, kosti i drugog.

Spekulativni dio njegova izlaganja odnosio se na genetski inženjering i intervencije u biologiji koje bi omogućile, u konačnici, čak i "naseljavanje Marsa prilagođenim organizmima"; za primjer je uzeo gen braste ribice, kojima je usađen gen za fluorescentni protein (koji im nije bio evolucijski potreban) iz drugih morskih organizama poput meduza, a sve u osnovi nevažne, dekorativne svrhe. Zanimljivo je da tako modificirane ribice imaju u fluorescentno potomstvo, što na relativno benignom primjeru svjedoči koliko je primjena novih znanstvenih dostignuća dugoročno važna, uzbudljiva, pa i opasna...